

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

1
2
3
4

בפני כב' סגן הנשיאה, השופט אלון גבזון

המבקש: ח.
ע"י עוה"ד יוספי

המתנגדים: 1. ד.
2. י. התנגדותו נמחקה בהתאם
להחלטה מיום 20/12/17
3. ש. (התנגדותו נמחקה בהתאם
להחלטה מיום 19/9/17)
ע"י עוה"ד מקייס

5
6

בעניין: צוואת המנוח ס. ז"ל

פסק דין

7
8

בפני בקשת המבקש- מר ח. (להלן: "ח." או "המבקש") למתן צו לקיום צוואת אביו המנוח, מר
ס. ז"ל (להלן: "המנוח"), מיום 16/1/13 (להלן: "הצוואה") – תיק ת"ע 25923/08/15.
וכן התנגדות שהוגשו לקיומה של הצוואה על ידי המתנגדים, ילדי המנוח – תיק ת"ע 25990/08/15.

12
13
14

רקע עובדתי ודיוני:

15
16
17

1. המנוח הלך לעולמו ביום 16.4.2015.

המנוח הותיר אחריו אישה ו-10 ילדים.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

2. המנוח ערך צוואה בפני עדים ביום 16.1.2013, לפיה הוא מוריש את כל זכויותיו ונכסיו לידי בנו- מר ח..

מר ח. הגיש בקשה למתן צו לקיום צוואה לרשם לענייני ירושה בבאר שבע, בעוד ששלושה מילדיו של המנוח- המתנגדים, הגישו התנגדות לקיום הצוואה.

ביום 6.1.2016 הגישו המתנגדים התנגדות מתוקנת.

3. להשלמת התמונה, יוער כי הסכסוך המשפחתי מוכר לבית המשפט מהליכים נוספים, אשר חלקם עדיין מתנהלים, לרבות תובענה כספית, שהוגשה ע"י מר ח. והמנוח כנגד בניו של המנוח: י. וא. וכנגד חברת XXX (תיק תמ"ש 15189-04-14).

4. מר ח. הגיש תצהיר עדות ראשית ביום 5.6.2016 ואילו המתנגדים הודיעו ביום 23.6.2016 כי התצהירים שצורפו בתמיכה להתנגדות המתוקנת יהיו תצהירי עדות ראשית מטעמם בתיק.

5. מטעם המבקש העיד המבקש בלבד.

מטעם המתנגדים, העידו המתנגדים ובנוסף העידו: גב' צ. - אמו של הצדדים, מר א. ומר ז. - אחיהם של הצדדים, מר XXX ועו"ד XXX - עדים לצוואה, גב' ר. - אחותם של הצדדים. בהחלטתי מיום 6/3/17, ולאחר סיום שמיעת ההוכחות, התרתי, לבקשת המתנגדים, את חקירתו של עוה"ד XXX.

6. בדיון אשר התקיים ביום 19.12.2016 הגיעו באי כוח הצדדים להסכמה כדלקמן:

"אנו מסכימים כי בית המשפט יוציא כעת מהנט את כתב התביעה שהוגש בתמ"ש 7003/12. כמו כן אנו מסכימים כי כל המסמכים שהוגשו בהליכים קודמים של הצדדים לרבות בעניינה של חברת XXX ושני הסכסוכים הקודמים שהיו בשני השלבים (סכסוך

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

- 1
- 2 ראשון של האבא עם ש. וי. נגד א. וסכסוך שני של ח. ואבא נגד ש. וי.) יהיו חלק מחומר
- 3 הראיות בתיק זה לעניין עצם הגשת המסמכים, מועדם, להבדיל מאמיתות תוכנם."
- 4 ביום 6.3.2017, לאחר שנסתיימה שמיעת הראיות וניתנו הוראות להגשת סיכומים, עתרו
- 5 המתנגדים לשמיעת עדים ולהזמנת מסמכים.
- 6 בהחלטתי מיום 3.4.2017 נעתרתי לבקשה בכל הנוגע לזימונו של עו"ד XXX בלבד, כאשר
- 7 דחיתי הבקשה לזימונו של עו"ד XXX לעדות פעם נוספת, וכן נעתרתי לבקשה להמצאת
- 8 צילום השיק ששולם לעוה"ד XXX כשכר טרחתו ולהוצאת פירוט שיחות לצורך בירור באם
- 9 בוצעו שיחות ממספר הטלפון הנייד שלו למשרדו של עו"ד XXX, וזאת נוכח הסכמת
- 10 המבקש בחקירתו הנגדית בעניין זה.
- 11
- 12 נוכח החלטתי האמורה נקבע דיון נוסף לשמיעת הראיות הנוספות ליום 30.4.2017, ובסיום
- 13 הדיון ניתנה הוראה נוספת להגשת סיכומים.
- 14
- 15 ביום 19/9/17, ולבקשת המתנגד 3- מר ש., הורתי על מחיקתו מכתב ההתנגדות.
- 16
- 17 סיכומי המתנגדים 1-2, הוגשו ביום 1/10/17.
- 18 סיכומי המבקש- מר ח., הוגשו ביום 15/10/17.
- 19 סיכומי התשובה של מתנגדים 1-2, הוגשו ביום 5/11/17.
- 20
- 21 ביום 20/12/17, ולבקשת המתנגד 2- מר י', הורתי על מחיקתו מכתב ההתנגדות.
- 22
- 23 כן יוער כי, נוכח בקשתם של מתנגדים 2-3 להסרתם מכתב ההתנגדות, נתבקשו באי כח
- 24 הצדדים, בהחלטתי מיום 25.12.2017, להודיע באם יש מקום לקביעת דיון נוסף בנוכחות
- 25 המתנגדת והמבקש טרם מתן פסק הדין.
- 26
- 27 ב"כ המבקש בתגובתו הודיע כי המבקש אינו מוכן להסדר פשרה מלבד מחיקת ההתנגדות
- 28 ללא צו להוצאות, אך ב"כ המתנגדת הודיע כי המתנגדת מוכנה לקיום דיון, אך אינה
- 29 מסכימה לתנאי המוקדם באשר לתוצאות הדיון.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

בנסיבות אלו, יש להידרש למתן פסק הדין.

משהתנגדותם של מתנגדים 2-3 הוסרה בהמשך להחלטותיי בדבר מחיקתם מכתב ההתנגדות, הרי שפסק הדין יינתן ביחס לבקשתו של מר ח. לקיום הצוואה וביחס להתנגדותה של מתנגדת 1 (להלן: "ד." ו/או "המתנגדת") בלבד.

טענותיה של גב' ד. בקצירת האומר:

12. לטענת הגב' ד. דין הבקשה לקיום צוואת המנוח להידחות, וזאת מהסיבות המפורטות להלן:

א. רצון המנוח- צוואת המנוח אינה משקפת את רצונו האמיתי, שכן המנוח לא ביקש להדיר את כלל ילדיו ובת זוגו מרכושו, ולהקנותו אך ורק לילד אחד. רצון המנוח היה לתת רכושו בנאמנות לידי ח. עבור כלל ילדיו ולא עבור ח. בלבד.

ב. מעורבות ונטילת חלק בעריכת הצוואה- מר ח. היה הרוח החיה, פעיל, מעורב ונטל חלק בעריכת הצוואה.

ג. התנהלותו של מר ח., מעידים ומלמדים על המניע הפסול שביסוד פעולתו ועל האמצעים הפסולים שהיה נכון לנקוט כדי לקדם את ענייניו.

ד. התמונה שעלתה משמיעת הראיות, הינה של מעשה צוואה שהתנהל באופן הנוגד את תכליתו, באופן בלתי ראוי שיש בו כדי לשלול מהמבקש את האפשרות לזכות לפי הצוואה.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

ה. יש להתייחס לכלל מארג הראיות והעדויות ולהצטברותן, אשר מלמדים על מעורבות של מר ח. בעריכת הצוואה עד לכדי פסלותה, וכי הצוואה לא שיקפה את רצון המנוח.

ו. השפעה בלתי הוגנת- בהתנגדות המתוקנת, טענה הגב' ד. לפסלות הצוואה גם בשל "השפעה בלתי הוגנת".

יחד עם זאת, למקרא סיכומיה (פרק ב סעיף 4) ולמקרא סיכומי התשובה שלה (סעיף 1), עולה כי הגב' ד. זנחה טענה זו. לטענתה, "הגם שלא ניתן היה להוכיח קיומם של כלל היסודות הנדרשים לפי ההלכה המקובלת, יש במאפיינים אלו כדי ללמד ולהקרין על בחינת התנהגותו והתנהלותו" של מר ח. .

ביחס לטענת " ההשפעה הבלתי הוגנת " טוב עשתה הגב' ד. כי זנחה טענתה זו בסיכומיה, שכן מהחומר שבא בפני , נראה כי לא היה מקום לטעון טענה זו מלכתחילה . טוב היה עושה גם המבקש , אם בסיכומיו לא היה מקדיש חלק ניכר מסיכומיו לטענה שזנחה.

לטענת מר ח. בקצירת האומר :

13. לטענת מר ח. דין ההתנגדות להידחות , ויש לקיים את צוואת המנוח שכן :

א. הצוואה משקפת את רצונו של המנוח. את רצון המנוח כפי שהוא משתקף מהצוואה , יש להבין על רקע היחסים העכורים והסכסוך המשפטי המתמשך.

ב. הצוואה לא נערכה תחת השפעה בלתי הוגנת . המתנגדת, גב' ד. , לא רק שלא הוכיחה קיומם של התנאים המצטברים לעילת פסלות זו, אלא גם הוכיח כי המנוח היה צלול ודעתן בזמנים הרלוונטיים לעריכת הצוואה.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

ג. אין מתקיים בעניינו עילת פסלות צוואה מכוח סעיף 35 לחוק הירושה וזאת גם נוכח הפסיקה הקיימת.

ד. יש לתן משקל לכך ששישה מילדיו של המנוח ורעייתו לא הצטרפו להתנגדות, וכן לעובדה כי מתנגדים 2-3, אשר היו הרוח החיה אחרי ההתנהגות, הסירו את התנגדותם.

דיון והכרעה :

14. לאחר שעיינתי באשר הוגש בתיק, מצאתי לדחות את התנגדותה של גב' ד., ולקבל את בקשתו של מר ח. לקיום צוואת המנוח, וזאת כפי שיובהר להלן.

15. רצון המנוח:

16. אינני מקבל את עמדתו המלומדת של בא כוח המתנגדת כי הוכח כי הצוואה לא שיקפה את רצון המנוח שכן לא ביקש להדיר את ילדיו, וכי ביקש למנות את מר ח. כנאמן עבור ילדיו בלבד ולא מעבר לכך.

17. אדגיש כי אין בחוק הירושה סעיף ספציפי המאפשר ביטולה של צוואה משום ש"איננה משקפת את רצון המנוח".

חוק הירושה מונה רשימה של עילות, ולהבנתי עסקינן ברשימה סגורה, אשר בעטיין הצוואה פסולה. ההנחה העומדת בבסיס חלק מעילות הפסילה המפורטות בחוק היא, כי בהתקיימן הצוואה איננה משקפת נאמנה את רצונו של המנוח. יחד עם זאת, אין מדובר בעילת פסלות עצמאית.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

בסיכומיו, נראה כי ב"כ המתנגדת, מבקש שלא להפנות לסעיפי חוק ספציפיים אשר מאפשרים ביטולו של צוואה (למעט טענת המעורבות בעריכת הצוואה), תוך שהוא מבקש ליצור למעשה, עילת ביטול נוספת וכללית ומעין "סעיף סל".

כאמור אינני מקבל עמדתו לעיל של ב"כ המתנגדת, שכן חוק הירושה, על סעיפיו הרבים, יוצר רשימה סגורה של עילות, אשר רק בהתקיים מי מהן, ניתן יהא לפסול את הצוואה, תוך שהחוק קובע למעשה חזקה כי צוואה שאין בה פגם צורני, משקפת נאמנה את רצון המצווה (השווה לעניין זה סעיף 25 לחוק הירושה).
אכן קיימת אפשרות לסתור חזקה זו, אולם הדבר צריך להיעשות במסגרת העילות המפורטות בחוק, ולא באמצעות "עילת סל- רצון המנוח".

אוסף, כי גם לגופו של עניין מצאתי לדחות טענת התנגדות זו.

18. בסיכומיהם תולים באי כוח הצדדים תקווה, לדידי גדולה מידי, כי נוכח ההיכרות של מותב זה עם המנוח בהליכים המשפטיים שהתקיימו טרם פטירתו, יסייע הדבר לביהמ"ש בהכרעתו.

יודגש כי הכרעתו של ביהמ"ש, "מתכנסת", בסופו של יום למועד עריכת הצוואה. על בית המשפט לבחון טענות הצדדים, ובכלל זה חובתו לקיים את רצון המנוח פלוני, נכון למועד עריכת הצוואה.

אכן, נתונים לפני מועד עריכת הצוואה, כמו נתונים אחרי מועד עריכת הצוואה, יכולים להוות אינדיקציה, במידה כזו או אחרת, אודות רצון המנוח פלוני נכון למועד עריכת הצוואה. אך אין לשלול מצב, כי רצון המנוח פלוני במועד עריכת הצוואה, היה שונה מרצונו במועד שקודם לעריכתו ו/או במועד שלאחר עריכתו, וזאת מבלי שהדבר, יפגע באמיתות רצונו במועד עריכת הצוואה.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

משבית המשפט לא פגש במנוח במועד עריכת הצוואה, הרי שבחינת רצונו במועד עריכת הצוואה, צריכה להיעשות שלא רק על סמך היכרותו הקודמת את המנוח בהליכים הקודמים, אלא בהתבסס על החוק והפסיקה, ובכלל זה נטלי ההוכחה ומארג הראיות שבא בפניו.

19. ככלל, רצון המצווה הוא המכריע לעניין תוקפה של הצוואה, זאת כאשר הצוואה משקפת את רצונו האמיתי. כידוע "הלכה פסוקה וקבועה היא כשלפנינו צוואה שעל פניה נתמלאו בה כל הדרישות הצורניות, חזקה שהיא תקפה, ועל הטוען לפסלותה הראייה". ראה לעניין זה בספרו של פרופ' שילה "פירוש לחוק הירושה" עמ' 232.

בהתקיים התנאים הצורניים הדרושים לצוואה על פי חוק הירושה, מניח החוק כי הצוואה היא כשרה, והנטל להוכיח את פסולתה מוטל על הטוען לכך, כאשר נטל ההוכחה הנדרש הינו נטל ההוכחה המקובל במשפט האזרחי, כלומר מאזן ההסתברות. ראה לעניין זה דברי כבוד השופט רובנשטיין בע"א 11324/04 רבקה מנשה נ' אלישע מרכוס וכן דברי כבוד הנשיא ברק בע"א 2098/97 בוסקילה נ' בוסקילה.

20. ביחס לצוואה מושא פסק דין זה, הרי שלא נטען לגביה כי אינה ממלאת את כל הדרישות הצורניות ע"פ החוק, משכך קיימת לגביה החזקה כי היא תקפה, ומשכך גם קיימת לגביה החזקה כי היא משקפת נאמנה את רצון המנוח נכון למועד עריכתה.

משגב' ד. טוענת אחרת, חרף התקינות הצורנית של הצוואה, הרי שנטל ההוכחה מוטל עליה, וכאמור עסקינן במאזן ההסתברות.

21. אינני סבור כי במארג הראיות אשר הובאו בפני, יש כדי לסתור את חזקת תקיפות הצוואה כמפורט לעיל (ובכלל זה כי הצוואה אכן משקפת נאמנה את רצון המנוח), ולטעמי, גב' ד. לא הצליחה להרים את נטל ההוכחה, כי במאזן ההסתברות, הצוואה לא שקפה, כטענתה, את רצון המנוח.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

22. אליבא דעת ילדי המנוח אשר העידו בפני, נכון למועדים הרלוונטיים היה המנוח: איש "חכם", "דעתן", "נחרץ", בעל "שיקול דעת", "יודע את אשר הוא עושה", "אף אחד לא יכול להגיד לו מה לעשות" ו " לא היה בובה".

ראה לעניין זה : עדותו של האח מר א. בעמ' 21 שורות 8-9 לפרוטוקול מיום 21/6/16, עדותה של האחות הגב' ר. בעמ' 57 שורות 5-14 לפרוטוקול מיום 12/12/16, עדותו של מר י. בעמ' 69 שורות 21-22 לפרוטוקול מיום 12/12/16.

23. התיאורים הנ"ל אודות המנוח, לא רק שאינם מסייעים לגב' ד. בטענתה כי הצוואה לא שיקפה את רצונו, אלא יש בהם כדי לסתור אותה.

חזקה על אדם שחתם על צוואה אשר ממלאת את הדרישות הצורניות ע"פ חוק, וקל וחומר אדם כמו המנוח (שתואר כחכם, דעתן, ונחרץ), כי הצוואה שיקפה את רצונו נכון למועד עריכתה.

אין גם להתעלם מכך כי הצוואה נכתבה בצורה קצרה וברורה, וברי כי המנוח, על תכונותיו המפורטות לעיל, לא היה חותם עליה ככל שאכן לא שיקפה נאמנה את רצונו במועד עריכתה.

24. טענתה של גב' ד., כי הצוואה לא שיקפה את רצונו של המנוח, מאחר ולא יתכן כי ביקש להדיר את כל ילדיו ולתן הכל לילד אחד- מר ח., אף אינה מתיישבת עם יתר העדויות שהובאו בפני לרבות העובדה כי המנוח העביר את משקו לטובת אח אחר וזאת לאחר מועד עריכת הצוואה. ראה לעניין זה עדות האח א. בעמ' 11 שורות 15-16 לפרוטוקול מיום 21/6/16.

יתרה מזו, מר א., אשר הוזמן למתן עדות על ידי המתנגדים, העיד שהמנוח, במהלך חייו, נתן לגב' ד. מגרש עליו בנתה את ביתה, וזאת מבלי ששאל אף אחד מהאחים. ראה עמ' 21 שורות 2-4 לפרוטוקול מיום 21/6/16.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

אף אח נוסף של המתנגדת, מר ז., אשר הוזמן על ידה, העיד כי אביו אמר לו כי בכוונתו
לנשל חלק מהאחים בצוואתו. ראה לעניין זה עמ' 50 שורות 22-27 לפרוטוקול מיום
12/12/16.

25. אוסיף כי ככל שהצוואה לא שיקפה את רצונו של המנוח, כטענת הגב' ד., הרי שממועד
עריכתה (16/1/13) ועד לפטירתו (16/4/15), עמד בפני המנוח די זמן לערוך צוואה
חדשה אשר תבטל את קודמתה ותשקף נאמנה את רצונו, ובוודאי עת עסקין באדם חכם,
נמרץ ועקשן.
לא הוצגה בפני כל ראיה ממנה ניתן היה ללמוד כי המנוח היה מנוע מבחינה פיזית ו/או
רפואית ו/או קוגניטיבית לערוך צוואה חדשה בפרק הזמן שבין עריכת הצוואה מושא פסק
דין זה לבין מועד פטירתו.
משהמנוח לא ערך צוואה חדשה, חרף הזמן שחלף עד לפטירתו, ובשים לב לכישוריו ואופיו
של המנוח, אין לי אלא להסיק, כי הצוואה אכן שיקפה את רצונו.

מעבר לצורך, וגם אם אצא מנקודת הנחה כי אכן קודם לעריכת הצוואה ו/או לאחריה,
רצונו של המנוח היה שונה מזה אשר ביטא בצוואתו, הרי שכל עת המנוח לא ביטא רצון זה
בדרך הקבועה בחוק הירושה, הרי שצוואתו תקפה ויש לקיימה.

26. בסיכומיו, מבקש ב"כ המתנגדת ליתן משקל רב למסמך שסומן מב/6 שכותרתו "לידיעת
יורשיי לאחר 120", שכן להבנתו יש במסמך זה כי ללמד, לא רק על התנהלותו הפסולה של
מר ח., אלא בעיקר על רצונו האמיתי של המנוח וכן על ההתחייבות שלקח על עצמו מר ח.
כלפי יתר אחיו ואחיותיו.

לשיטת ב"כ המתנגדת יש ב מב/6 כדי ללמד כי רצונו של המנוח היה למנות את מר ח. כנאמן
עבור יורשיו, יתר אחיו ואחיותיו, ולא ליתן את רכושו למר ח. בלבד, עת צויין כי :

"בני ח. יודע ויחתום על מסמך זה שבעצם הוא נאמן מצידי להגן ולשמור על זכויותי
(וזכויותיכם בחברה כיורשי) בחברה. לאחר 120 הוא ידאג לחלוקה הוגנית ושווה את
מניותיי בחברה".

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

הגם שהמבקש, בחר בסיכומיו להתעלם מטענה זו, שמן הראוי שהיתה זוכה להתייחסותו, ובשים לב לכך שחובתו של בית המשפט להתחקות אחר רצון המנוח נכון למועד עריכת הצוואה, סבורני כי אין במסמך זה כדי לסייע לגב' ד. בהתנגדותה. ראשית, נראה כי במב/6 התייחס המנוח למניות החברה בלבד להבדיל מצוואתו אשר התייחסה כלשונה ל"מלא" זכויותיו ונכסיו של המנוח. שנית, המסמך מב/6 נחתם ב 16/7/12, דהיינו כשישה חודשים טרם מועד עריכת הצוואה, והוא מלמד על רצונו של המנוח במועד החתימה על המסמך, אך אין בו כדי ללמד על רצונו במועד עריכת הצוואה. יתרה מזו, המנוח, שכאמור היה איש חכם ודעתן, בחר במועד החתימה על צוואתו לזנוח את הנוסח של מב/6 ולחתם על צוואה בנוסח אחר קצר וברור שאינו משתמע לשתי פנים. המנוח, שכבר חתם על מב/6 והיה מודע וער לנוסחו, יכול היה במועד עריכת הצוואה, לבקש לערוך צוואה בנוסח זהה ו/או דומה למב/6, אך בחר שלא לעשות כן, עת חתם על צוואה לפיה הוא:

" מצווה בזה את מלא זכויותי ונכסי לרבות זכויותי בXXX XXX XXX XXX, לבני ח. ת.ז, לאחר מותי " .

27. ב"כ המתנגדת מפנה גם לסעיף 22 לתצהירו של המנוח מיום 28/1/15 בתיק תמ"ש 7003/12, אשר לשיטתו מלמד כי גם לאחר מועד עריכת הצוואה, רצונו של המנוח היה שונה מזה המשתקף מצוואתו, עת ציין המנוח כי:

"...סמכתי ועדיין אני סומך על ח. שישמור על הנכסים לטובתי ולטובת כלל משפחתי "

אינני מקבל מסקנתו לעיל של ב"כ המתנגדת, שכן האמור בסעיף 22 לתצהירו של המנוח לעיל, לא מתייחס לרצונו של המנוח לאחר מותו, וגם אם היה בו ביטוי לרצונו של המנוח לאשר יעשה ברכושו לאחר מותו, אין בו כדי ללמד כי זה היה רצונו במועד עריכת הצוואה.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

יתרה מזו, כפי שהמנוח ידע לבצע פעולה משפטית זמן רב לאחר עריכת הצוואה ולערוך תצהיר משפטי עליו מתבסס ב"כ המתנגדת בסיכומיו, כך הוא היה יכול לערוך צוואה חדשה לאחר מועד עריכת הצוואה מושא פסק דין זה ככל שאכן חפץ בכך.

28. עדי הצוואה עוה"ד XXX ומר XXX, אשר זומנו לעדות על ידי ב"כ המתנגדת, העידו כי הצוואה אכן שיקפה את רצונו של המנוח, ועדותם לא נסתרה.
ראה לעניין דברי העד לצוואה מר XXX בעמ' 24 שורות 15-23 לפרוטוקול מיום 21/6/17, וכן דברי העד ועורך הצוואה עורך הדין XXX בעמ' 32-33 ובעמ' 47 שורה 18 לפרוטוקול מיום 12/12/16.

29. לא ניתן להתעלם מכך כי צוואתו של המנוח נערכה במהלך סכסוך משפחתי אשר פרץ כבר בשנת 2011 ואשר בעטיו נגררו המנוח וחלק מילדיו להליכים משפטיים קשים, ואשר גרמו למנוח צער רב.
עוצמת הסכסוך היתה כה גדולה, עד שגלשה להכפשות כלפי האב עצמו. כך לדוגמה, שני ילדי המנוח – המתנגדים 2-3 יחסו לאביהם "מעשה בריונות פראי" והתנהלות " מטעמים סחטניים". ראה לעניין זה סעיפים 6 ו 8 לכתב הגנתם של מתנגדים 2-3 מיום 18/11/12 בתמ"ש 7003/12. ראה גם עדותו של מתנגד 3- מר ש. בעמ' 75 לפרוטוקול מיום 19/12/17 שורות 11-12 אשר לא שלל את האפשרות כי קילל את אביו.

במצב לעיל, הסתמכותה של המתנגדת הגב' ד., על דברי אביה, כמפורט בעדותה, כי יחלק את עזבונו שווה בשווה בין כל ילדיו, לרבות בין מתנגדים 2-3, מתעלמת לחלוטין מהסכסוך המתמשך, מעוצמתו ואף נאיבית. ראה לעניין זה עדותו של הגב' ד. בעמ' 62 שורות 31-32 לפרוטוקול מיום 12/12/16.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

מעורבות בעריכת הצוואה – סעיף 35 לחוק הירושה :

30. מהעדויות אשר בתיק, עולה התמונה העובדתית הבאה :

א. המבקש – מר ח. התקשר לעוה"ד XXX לצורך עריכת הצוואה (ואשר הפנה לעוה"ד XXX). ראה עדותו של מר ח. בעמ' 118-119 לפרוטוקול מיום 15/2/17.

ב. מר א. הוא זה שהסיע את המנוח למשרדו של עורך הדין XXX, תוך שהמבקש - מר ח. מכוונו טלפונית לשם. עמ' 15 שורות 24-17 לפרוטוקול מיום 21/6/16.

ג. במועד עריכת הצוואה, מר ח. סייע לאביו לעלות למשרדו של עוה"ד XXX, נכח במשרדו במעמד עריכת הצוואה (בין אם מתחילתו ובין אם במהלכו), אך מחוץ לחדרו של עוה"ד XXX שבו נערכה ונחתמה הצוואה .

ד. שכר טרחתו של עוה"ד XXX שולם בשיק של המנוח אשר נושא את חתימת המנוח , אך נכתב על ידי מר ח..

31. צודק ב"כ המתנגדת בסיכומיו כי מר ח. ניסה להסתיר מבית המשפט כי אכן לקח חלק בפעולות המפורטות לעיל. אך לטעמי, אין באמור לעיל כדי שצוואתו של המנוח לא תקוים. גם אם אקבל את גרסת ב"כ המתנגדת כמפורט בסיכומיו כי מר ח. לקח חלק בפעולות נוספות הקשורות לצוואה (תיאום הפגישה עם עוה"ד XXX לצורך עריכת הצוואה, תיאום הגעתו של העד לצוואה מר XXX), אינני סבור כי, במקרה שבפני מדובר בעילת פסלות כמשמעותה בסעיף 35 לחוק הירושה.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

32. כידוע, הוראת סעיף 35 לחוק הירושה, קובעת חזקה שבדין, חזקה שאינה ניתנת לסתירה, בדבר בטלותה של הוראת צוואה, כאשר הנהנה "ערך אותה או היה עד לעשייתה או לקח חלק באופן אחר בעריכתה".

ההנחה שביסוד החזקה היא, שרואים את הנהנה אשר פעל כמתואר בסעיף 35 לחוק, כאילו השפיע על המצווה, והוראת הצוואה בטלה מכוח החוק, אף בלא שיש צורך להוכיח כי הופעלה השפעה פסולה הלכה למעשה, ואף מבלי שתינתן האפשרות לנהנה לשכנע את בית המשפט כי לא היתה השפעה כזו. מדובר בהוראה קשה, תוך שהיא שוללת מבית המשפט את שיקול דעתו.

"משום חומרתה של ההוראה והשלכותיה, ראוי שהיא תזכה לפרשנות מצמצמת, וכי בכל מקרה ומקרה יבדוק בית המשפט היטב את טיב המעורבות ביחס לדרך העריכה של הצוואה העומדת לדיון. לכן יש לבחון את מערכת הנסיבות הקונקרטיות של כל מקרה העומד לדיון ולראות על דרך הצמצום אם מערכת זו נכנסת לגדר מערכת הנסיבות המתוארת בסעיף 35. הרצון למנוע ככל האפשר לכידת "תמימי דרך" ברישתה של הוראת סעיף 35 היא אשר עמדה ביסוד הפרשנות המצמצמת בה נקט בית המשפט, אך לא רק זאת. לצד הוראה זו עומדת תמיד הוראת סעיף 30 (א) לחוק הירושה, כך שאם יהא במקרה מסויים חשש של ממש להשפעה בלתי הוגנת על המצווה, תמיד יהיה בידי בית המשפט לפסול את הצוואה מכוח סעיף 30 (א) גם את הנסיבות הקונקרטיות של המקרה אינן מתאימות לסעיף 35". פגמים בעריכת צוואות, השופט שוחט, מהדורה שביעית, עמ' 333-334.

33. הוראת סעיף 35 לחוק כוללת בחובה שלוש עילות פסילה שונות, כאשר העילה האחרונה שבהן ("לקח חלק באופן אחר בעשייתה"), הינה עילה גמישה יותר משתי העילות הקודמות. השאלה אם נטל הנהנה על פי הצוואה "חלק באופן אחר בעשייתה" נבחנת על פי נסיבותיו המיוחדות של כל מקרה ומקרה (ראה לעניין זה ע"א 7506/95 שוורץ נ' בית אולפנא פ"ד נד (2) 215), כאשר הצטברותם של אירועים, שכל אחד מהם כשלעצמו אין בו די, עשויה ליצור את אותה מעורבות בעריכת הצוואה שיש בה כדי לפסלה (ראה לעניין זה ע"א 5869/03 חרמון נ' גולוב, פ"ד נט (3) 1, 9).

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

34. יודגש כי בפס"ד שוורץ המוזכר לעיל, לא הכיר כבוד השופט ריבלין בקיומה של עילת פסילה מכוח העילה השלישית שבהוראת סעיף 35 לחוק הגם שאנשי המשיבה (הנהנים על פי הצוואה) גילו מעורבות בהליכים שקמו לחתימה על הצוואה : פנו לנוטריון, יצרו קשר בינו לבין המנוח, הסיעו המנוח למשרדו של עורך הדין ובחזרה ממנו, שילמו את דמי הנסיעה, ליוו את המנוח בשתי פגישותיו עם עורך הדין ושילמו את שכר טרחתו מכספי המשיבה.

35. להבנתי, מכלול הנסיבות של המקרה שבפני, מביאות אותי למסקנה כי אין לראות בפעולותיו של מר ח. משום מעורבות המגיע עד כדי ש "לקח באופן אחר חלק בעריכתה" ופסילת הצוואה שכן :

א. אין לראות בפעולות הנ"ל משום "פעולות יתר" החורגות מעבר למותר, ויש לראותן משום פעולות טכניות בלבד שביצע מר ח. עבור המנוח. אכן, ובשים לב לעוצמת הסכסוך, טוב היה עושה מר ח. כי היה מרחיק עצמו פיזית ממעמד עריכת הצוואה, אך עדיין אין בכך כדי שרצונו של המנוח לא יקוים.

ב. מבחן "השכל הישר" עליו הצביע ב"כ המתנגדת בסיכומיו, מחייב התייחסות לפעולות שעשה הנהנה בהקשר למצווה הספציפית – יכולתו ומצבו במועד עריכת הצוואה.

משהוכח כי במועדים הרלוונטיים, היה המנוח צלול בדעתו, פיקח ונחרץ, אין ליתן לפעולותיו של מר ח. משקל רב מידי.

ג. עריכת הצוואה בחדרו של עורך הדין, כשדלת החדר סגורה, וכשמר ח. מחוצה לו, ניתקה כל קשר בין פעולותיו של מר ח. לבין עריכת הצוואה. ראה לעניין זה עדותו של העד לצוואה מר XXX עמ' 23 שורות 26-27 לפרוטוקול מיום 21/6/17, וכן עדותו של עוה"ד XXX בעמ' 49 שורות 15-11 לפרוטוקול מיום 12/12/16.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

ד. מאשר הובא בפני הגעתי לכלל מסקנה כי מר ח. לא לקח חלק בפעולות המהותיות הקשורות לעריכת הצוואה גופה, שכן לא נכח בחדרו של עוה"ד XXX (להבדיל

ממשרדו) לאורך כל מעמד עריכתה וחתימתה, ולא הוצגה בפני כי ראייה הוא לקח חלק בניסוחה.

36. סיכום:

37. לאור האמור לעיל, דין ההתנגדות שהגישה הגב' ד. להידחות (ת"ע 25990/08/15).

38. משהתנגדותם של מתנגדים 2-3 הוסרה, והתנגדותה של הגב' ד. נדחתה, יש לקבל את בקשתו של מר ח. לקיום צוואת המנוח (ת"ע 25923/08/15).

39. הגם שמצאתי לדחות התנגדותה של גב' ד. ולקבל את בקשתו של מר ח. לקיום צוואת המנוח, אינני מחייב הגב' ד. בהוצאות ההליך וזאת מאחר ובמהלך שמיעת ההוכחות בחר מר ח. לנסות ולהסתיר את הפעולות בהן לקח חלק כמפורט בסעיפים 30-31 לעיל). משכך, כל צד יישא בהוצאותיו.

40. צו לקיום צוואת המנוח מיום 16/1/13 ייחתם בנפרד. המזכירות תמציא את צו קיום הצוואה גם לרשם לענייני ירושה.

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

ת"ע 25990-08-15

ת"ע 25923-08-15

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

41. הנני מתיר פרסום פסק דין זה ללא שמות הצדדים וללא פרטים מזהים.
המזכירות תמציא פסק דין זה לבאי כוח הצדדים, ותסגור את התיקים שבכותרת
פסק הדין.

ניתנה היום, כ"ט טבת תשע"ח, 16 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.

אלון גביון, סגן נשיאה

11
12
13